

Jaarplan HilverZon 2019

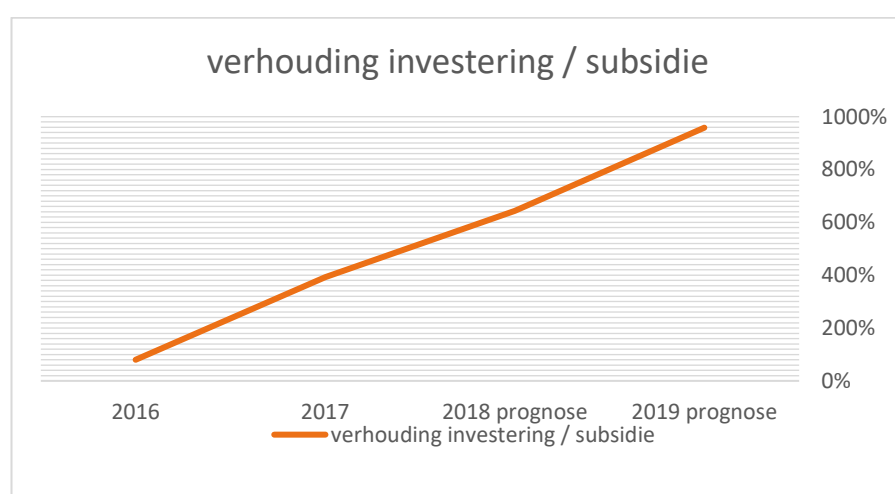
Hilversum, december 2018

Inhoud

Management samenvatting	3
Vooraf: van staan naar lopen	5
Terugblik 2018	6
Vooruitblik 2019	8
Prioriteiten 2019	10
1) Betrekken en faciliteren van inwoners, organisaties en bedrijven van Hilversum bij de energietransitie (de Beweging)	11
2) Het realiseren van nieuwe collectieve projecten met zonnepanelen	14
3) Interne organisatie verder professionaliseren en uitbouwen	15
Begroting 2019	18
Toelichting bijlagen jaarplan	21
Bijlage 1 Doelstellingen 2019	23
Bijlage 2 begroting HilverZon 2019 – naar kostensoort –	26
Bijlage 3 Begroting 2019 HilverZon naar toekomstige rechtspersoon > beheer / projecten / beweging	28
Bijlage 4 Begroting 2019 HilverZon alleen Beheer	29
Bijlage 5 Overzicht personeels/salaris-kosten HilverZon	30
Bijlage 6 Kengetallen en grafieken leden, contributie en 'om'	31

Management samenvatting

Het jaar 2018 was er een van aan- en doorpakken, en met fraaie resultaten. Jaarlijks slaagt HilverZon erin om per euro gemeentesubsidie inwoners meer euro's te doen investeren. Waar deze verhouding in 2017 nog een factor 4 bedroeg (1 euro subsidie leidt tot 4 euro investering), komt de verhouding in 2018 ruim boven factor 6 uit. Voor 2019 verwachten we dat deze factor de 10 zal naderen.

HilverZon heeft in 2018 drie zonnedaken opgeleverd. Zonneweide Anna's Hoeve werd in maart feestelijk geopend, Zonnedak Dudok Arena I in april en Dudok Arena II in september. Via deze projecten nemen zo'n 230 huishoudens in Hilversum via HilverZon|om groene stroom af van een collectief lokaal zonnedak. In totaal zijn er nu 350 huishoudens die deelnemen aan een van de 6 zonnedaken van HilverZon. Daarnaast speelde HilverZon een grote rol om Hilversummers bewust te maken van de noodzaak om te verduurzamen onder meer door het organiseren van vele bijeenkomsten, het opleiden van energiecoaches en communicatie via vele mediakanalen. De zichtbaarheid van HilverZon is ook op vele manieren vergroot.

In 2018 heeft HilverZon zich in 2018 verder geprofessionaliseerd, maar loopt tegelijkertijd tegen de grenzen van het haalbare aan. Dit betekent ook dat HilverZon keuzes moet maken en prioriteiten moet stellen. In dit jaarplan worden deze keuzes en prioriteiten inzichtelijk gemaakt.

HilverZon heeft voor 2019 de volgende drie prioriteiten gesteld:

1. Betrekken van inwoners, organisaties en bedrijven van Hilversum bij de energie- en warmtetransitie (de Beweging) en het faciliteren van inwoners bij het terugdringen en het verduurzamen van hun energieverbruik en het ontzorgen van organisaties bij realisatie zonne-energieprojecten
2. Het realiseren van nieuwe collectieve projecten met zonnepanelen
3. Interne organisatie verder professionaliseren en uitbouwen.

Dit betekent een verdere uitbreiding van de bestaande activiteiten, waarbij vooral het meenemen van de inwoners van Hilversum bij de voorbereiding van de warmtetransitie en ondersteuning van scholen verder wordt uitgebouwd. HilverZon ontzorgt scholen bij de realisatie van duurzame opwek. Zonnepanelen zijn net als duurzame verlichting voor scholen laaghangend fruit als het gaat om besparingsmaatregelen met een interessant rendement.

Wat betreft de interne organisatie is nieuw dat Hilverzon in 2019 zich juridisch wil opsplitsen in een aantal entiteiten. Hierdoor wordt het risico voor bestaande deelnemers aan zonnedaken geëlimineerd en worden geldstromen zo transparant mogelijk gescheiden gehouden.

Het lukt HilverZon goed om in toenemende mate eigen inkomsten te genereren. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat daar waar het gaat om het betrekken van inwoners bij de energietransitie, er geen sluitende business case is en een financiële bijdrage van instanties die daar belang bij hebben noodzakelijk zal zijn.

Toch zou bij een ongewijzigd voortzetten van het beleid er een verminderde subsidiebehoefte zijn. Doordat HilverZon met name flink doorpakt bij het verduurzamen van scholen, zal voor 2019 de totale subsidiebehoefte toch ongeveer dezelfde zal zijn als in 2018.

De begroting van 2019 ziet er, opgesplitst naar te vormen juridische entiteit, als volgt uit:

Juridische entiteit	Baten	Kosten	Resultaat
Beheer zonnedaken	€ 54k	€ 54k	€ 0
Beheer daken externe financiering	PM	PM	PM
Nieuwe projecten	€ 60k	€ 101k	-/- € 41k
De Beweging	€ 8k	€ 116k	-/- € 108k
HilverZon totaal	€ 122k	€ 241k	-/- € 149k

Kortom HilverZon is trots op de in 2018 bereikte resultaten en is vol vertrouwen dat ze in 2019 weer een belangrijke bijdrage kan leveren aan de verdere verduurzaming van Hilversum en haar bewoners.

Bestuur HilverZon
december 2018

Vooraf: van staan naar lopen

Het jaar 2018 was er een van aan- en doorpakken, en met fraaie resultaten. Onze aanpak slaat aan, want we slagen er in om steeds meer inwoners van Hilversum bij de verduurzaming te betrekken. Het bestuur van HilverZon is daar trots op. Als jonge organisatie zijn we inmiddels van vallen en opstaan naar de volgende fase gegaan: van staan naar lopen. Daar gaan we in 2019 vol enthousiasme mee door met ons team. In dit jaarplan staat hoe we dat komend jaar gaan doen. Of zo je wilt: hoe we dóórlopen.

Kernteam HilverZon in november 2018. V.l.n.r. bestuursleden John Dietz, Aernoud Olde, Geertrui Wilkens en Gert van der Windt en coördinator Liselotte Smorenborg.

Terugblik 2018

HilverZon heeft in 2018 drie zonnedaken opgeleverd. Zonneweide Anna's Hoeve werd in maart feestelijk geopend, Zonnedak Dudok Arena I in april en Dudok Arena II in september. Via deze projecten nemen zo'n 230 huishoudens in Hilversum via HilverZon|om groene stroom af van een collectief lokaal zonnedak. In totaal zijn er nu 350 huishoudens die deelnemen aan een van de 6 zonnedaken van HilverZon.

Bewustwording en dat verder faciliteren

Daarnaast speelde HilverZon een grote rol om Hilversummers bewust te maken van de noodzaak om te verduurzamen. We hebben meerdere bijeenkomsten voor inwoners georganiseerd en daarmee aandacht gevraagd en gekregen voor de verduurzaming van Hilversum. Bij de activiteiten op wijkniveau bleek afgelopen jaar dat de belangstelling voor het vormen van een wijkkrachtgroep gering is. Mensen bijeenbrengen en de noodzaak benoemen leidt meestal alleen tot individuele verduurzamingsstappen. Onze conclusie is dat de mensen nog verder gefaciliteerd moeten worden door het organiseren van duurzame wijkactiviteiten voordat wijkkrachtgroepvorming op zal treden. Het organiseren van bewoners binnen bestaande organisaties blijkt vooralsnog effectiever. Voorbeelden hiervan: SenVer, meerdere Groene Kerken en wijkinitiatieven als De Geus en Buurtpost Zuid.

Zichtbaarheid verder vergroot

We hebben op diverse markten gestaan en flyers verspreid door heel Hilversum. Dat was alleen mogelijk met hulp van onze leden. HilverZon heeft haar zichtbaarheid door het jaar heen vergroot door een aantal keren spandoeken langs de rand van Hilversum op te hangen en via activerende informatieborden langs doorgaande wegen in Hilversum. Voor de jaarlijkse straatspeeldagen zijn leuke, educatieve speelpakketten samengesteld en verspreid. Een speelse manier om de jeugd te wijzen op het belang van verduurzamen. Bij de jaarlijkse Hilversum City Run, een evenement dat heel Hilversum op zijn kop zet, heeft HilverZon ook op een ludieke manier aandacht gevraagd voor de noodzaak om te verduurzamen. Het in maart door HilverZon georganiseerde verkiezingsdebat met het accent op verduurzaming leidde tot een hoge opkomst en was daarmee een succes. Al deze activiteiten resulteerden in een toename van het aantal deelnemers aan zonnedaken en de groeiende vraag naar ondersteuning bij energiebesparing. Hiermee heeft HilverZon in haar korte bestaan bewezen al wezenlijk bij te dragen aan de verduurzaming van Hilversum.

Grenzen vragen om andere prioriteiten en keuzes

HilverZon heeft zich in 2018 verder geprofessionaliseerd, maar loopt tegelijkertijd tegen de grenzen van het haalbare aan. Een professionele organisatie vraagt om een permanente bezetting en kan op meerdere functies niet volstaan met inzet van alleen vrijwilligers. Dit betekent ook dat HilverZon keuzes moet maken en prioriteiten moet stellen. In dit jaarplan worden deze keuzes en prioriteiten inzichtelijk gemaakt.

2018 is ook het jaar van het klimaatakkoord. In juli zijn de contouren van dit akkoord gepresenteerd en vervolgens verder uitgewerkt. Dit gaat de toekomst van de energiecoöperaties in Nederland beïnvloeden, zoveel is zeker. HilverZon bereidt zich hierop

voor en zoekt daarin ook de samenwerking met andere coöperaties. Het is de uitdaging om met beperkte middelen op de nieuwe ontwikkelingen in te gaan.

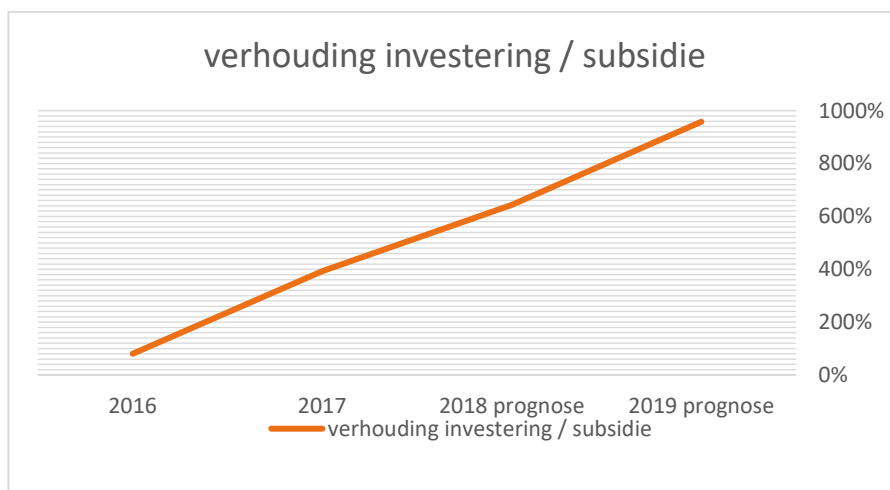
Samengevat zijn de belangrijkste resultaten van HilverZon in 2018:

Resultaatgebied	Jaarplan 2018	Verwacht resultaat
Aantal nieuwe zonnepanelen	+2000 panelen	+2200 panelen
Opwek-capaciteit groene HilverZon stroom	1,1 mWp	1,2 mWp
Aantal deelnemende bewoners aan coll-projecten	Minimaal 400 huishoudens	± 400 huishoudens
Aantal ondersteunde VvE's	20	35
Aantal ondersteunde scholen	30 lessen en 3 projecten	35 lessen, en gesprekken met 11 schoolbesturen
Opgezette en ondersteunde wijkkrachtgroepen	5	8 of 9 (organisatiekrachtgroepen meegeteld)
Aantal Energiecoach-gesprekken	Niet bepaald	100, met gemiddeld investeringsbedrag van €2.500
Energiebesparings-maatregelen bij huishoudens	150 huishoudens	Niet bepaald, schatting = 100 tot 200 huishoudens
Levering van groene stroom	500 huishoudens	+/-270 huishoudens

Particulieren investeren steeds meer per euro subsidie

Hoopgevend is ook de veranderende verhouding tussen particuliere investeringen in onze zonnedaken en energiebesparing enerzijds en verstrekte gemeentesubsidie anderzijds. Jaarlijks slaagt HilverZon erin om per euro gemeentesubsidie inwoners meer euro's te doen investeren. Waar deze verhouding in 2017 nog een factor 4 bedroeg (1 euro subsidie leidt tot 4 euro investering), gaat het in 2018 richting factor 6. Voor 2019 verwachten we dat deze factor de 10 zal naderen. Dat betekent dus dat we voor iedere euro subsidie een investering in verduurzaming door particulieren van bijna 10 euro tot stand brengen.

Bij deze resultaten zijn door ons geadviseerde investeringen door bedrijven zelfs nog niet meegenomen, laat staan de energiebesparingen die daarvan het gevolg zijn. Zie bijlage 6 voor nadere informatie.

Vooruitblik 2019

Hilversummers (nog) meer laten participeren

Het jaar 2019 zal in het teken staan van meer aandacht voor de participatie van inwoners van Hilversum in de (noodzakelijke) energietransitie, naast het realiseren van meer zonnedaken, waarmee die participatie concreet gemaakt wordt. En in bredere zin: betrekken van inwoners bij het duurzamer maken van Hilversum. Dat is meteen ook de kracht van HilverZon. Verbinden en activeren door de vele wijkbijeenkomsten, evenementen, mailings en publieke uitingen. Hierdoor is HilverZon als geen ander in Hilversum in staat om inwoners van Hilversum te bereiken als het gaat om verduurzamen.

Prioriteit aan 'bedrijfskant'

Daarnaast zal HilverZon zich intern verder professionaliseren, ook vanwege de in 2018 gestarte splitsing in verschillende juridische entiteiten. Hierdoor zal duidelijker worden voor

welke onderdelen HilverZon nog subsidie nodig zal hebben en welke onderdelen zelfstandig kunnen functioneren. Prioriteit is dat de 'bedrijfskant' van HilverZon, dat wil zeggen de exploitatie van zonnedaken en tot op zekere hoogte het realiseren van nieuwe daken, zichzelf kan bedruipen. Daar waar het gaat om het betrekken van inwoners bij de energietransitie, is er geen sluitende business case en zal een financiële bijdrage van instanties die daar belang bij hebben noodzakelijk zijn. Uiteraard zullen wij blijven zoeken naar alternatieve financieringsmogelijkheden.

Prioriteiten 2019

De energietransitie staat nog in de kinderschoenen, maar krijgt meer en meer aandacht in de media waardoor de bewustwording toeneemt, ook bij de inwoners van Hilversum. Hoe de transitie precies vorm krijgt, is echter nog onduidelijk. Meer specifiek: welke rol gaat de overheid spelen (landelijk, provincie, gemeente) en welke ruimte is er voor de energiecoöperaties en andere organisaties? En wat wordt er op gemeentelijk niveau geregeld en wat bijvoorbeeld op regionaal en landelijk niveau?

Aansluiten bij 'lokaal' uitgangspunt Klimaatakkoord

Hoewel veel omtrent de uitwerking van het Klimaatakkoord nog onduidelijk is, heeft HilverZon wel prioriteiten geformuleerd voor 2019. Dit om op basis van de opgedane ervaring ook in 2019 concrete resultaten te kunnen realiseren. Tegelijkertijd wil het ook flexibel kunnen inspelen op een veranderend speelveld. Hierbij staat voorop dat HilverZon een energiecoöperatie door en voor de inwoners en organisaties van Hilversum is. Daarmee sluit het aan op een van de uitgangspunten van het Klimaatakkoord dat aangeeft dat 50% van de opgewekte duurzame energie lokaal door bewoners moet worden gerealiseerd. Kortom, HilverZon laat zich leiden door het criterium dat het in het belang moet zijn van, respectievelijk moet leiden tot een direct effect voor de inwoners van Hilversum. Dat sluit direct aan bij de kracht van HilverZon: het bereiken van de inwoners van Hilversum als het gaat om duurzaamheid. Zonder betrokkenheid van inwoners zal de energietransitie niet gaan lukken.

Daarbij wil HilverZon nauw samenwerken met de gemeente en een substantiële bijdrage leveren aan haar duurzaamheidsdoelstellingen op het terrein van de energietransitie. Daarnaast wil HilverZon een voortrekkersrol blijven spelen in de reeds bestaande regionale samenwerking.

In 2019 wil HilverZon in het bijzonder de samenwerking versterken met lokale initiatieven op het vlak van energiebesparing, zowel in de regio als in Hilversum zelf (zoals HET en O35Energie). HilverZon wil dit vooral doen via krachtenbundeling binnen het overkoepelende samenwerkingsverband van energiecoöperaties in de regio, Stichting Energie Verbonden (dat mede op initiatief van Hilverzon in 2018 is geformaliseerd).

Op basis van het bovenstaande heeft HilverZon voor 2019 de volgende drie prioriteiten gesteld:

1. Betrekken van inwoners, organisaties en bedrijven van Hilversum bij de energie- en warmtetransitie (de Beweging) en het faciliteren van inwoners bij het terugdringen en het verduurzamen van hun energieverbruik en het ontzorgen van organisaties bij realisatie zonne-energieprojecten
2. Het realiseren van nieuwe collectieve projecten met zonnepanelen
3. Interne organisatie verder professionaliseren en uitbouwen.

De eerste twee bullits zijn communicerende vaten: om nieuwe zonnedaken te kunnen realiseren, zullen inwoners van Hilversum geactiveerd en gemotiveerd moeten worden om deel te nemen en erin te investeren. Andersom geldt evenzeer: als inwoners (en bedrijven en organisaties) gestimuleerd worden een bijdrage te leveren aan de energietransitie,

zullen ze sneller geneigd zijn te participeren in een collectief zonnedak.
De derde bullit is een noodzakelijke voorwaarde om de eerste twee te kunnen realiseren.
In bijlage 1 staan de targets voor de activiteiten voor 2019.

1) Betrekken en faciliteren van inwoners, organisaties en bedrijven van Hilversum bij de energietransitie (de Beweging)

Deze kernactiviteit van HilverZon, zal in 2019 verder zal worden uitgebouwd en omvat ten minste de volgende activiteiten:

Buurt- en groepsinitiatieven

De ervaring leert dat initiatieven die lokaal worden gedragen veel effectiever zijn. Dit wordt ook in het Klimaatakkoord verwoord en leidt tot tal van regelingen ter ondersteuning van lokale initiatieven, bij voorkeur op buurtniveau. Voor HilverZon is het creëren van beweging in de samenleving een van de kernactiviteiten. HilverZon wil daarbij waar mogelijk aansluiten bij bestaande buurtinitiatieven en organisaties zoals HeiKRACHT, buurthuis De Geus, Buurtpost Zuid, Stichting Hilversumse Meent, maar ook bij verduurzamings-initiatieven die voortkomen uit straatspeeldagen, sportverenigingen, kerken, het reguliere welzijnswerk en via organisaties als Urban Farming 035.

In de afgelopen jaren is HilverZon gebleken dat het creëren van beweging behoorlijk veel tijd en inzet kost, en niet altijd direct tot zichtbare resultaten leidt. Vanzelfsprekend gaan wij toch door met het ondersteunen en stimuleren van buurtinitiatieven. Dit in de overtuiging dat een beweging van onderop de snelste weg is naar een echt Duurzaam Hilversum. De 9 inmiddels ontstane zelfstandige initiatieven bevestigen ons in deze keuze.

Scholen en maatschappelijk vastgoed

De verwachting is dat in 2018 en eerder gelegde contacten met scholen, VvE's en sportverenigingen in 2019 zullen leiden tot daadwerkelijk het realiseren van zonnepanelen op de gebouwen van deze organisaties.

Via twee pijlers vervult HilverZon een toonaangevende rol bij de verduurzaming op Hilversumse scholen:

1. Educatie

HilverZon ondersteunt initiatieven die bewustwording van duurzaamheid bij leerlingen aanjaagt:

a) Gastlessen op scholen i.s.m. Natuur en Milieu Educatie Gooi- en Vechtstreek

Bijna 1.000 leerlingen op het basisonderwijs hebben in 2018 energielessen gehad. Deze samenwerking wordt in 2019 voortgezet. Aandacht voor duurzaamheid bij leerlingen leidt ook tot aandacht bij ouders hierover, maar ook bij schooldirecties/leerkrachten. HilverZon heeft inmiddels een breed netwerk opgebouwd via deze energielessen.

b) Eco-schools

HilverZon is met haar netwerk een waardevolle partner voor Eco-schools. Zowel voor het aandragen van nieuwe geïnteresseerde scholen als ook de invulling van het Eco-schools programma.

2. Zon op scholen

HilverZon ontzorgt scholen bij de realisatie van duurzame opwek. Zonnepanelen zijn net als duurzame verlichting voor scholen laaghangend fruit als het gaat om besparingsmaatregelen met een interessant rendement. Vandaar dat het de interesse heeft van veel schoolbestuurders. In deze dynamische omgeving heeft HilverZon inmiddels het vertrouwen opgebouwd bij scholen en overkoepelende schoolbesturen. In 2017 heeft HilverZon zich als organisatie gericht op het verwerven van bekendheid en het delen van kennis. Dit heeft erin geresulteerd dat in 2018 scholen en met name ook schoolbesturen HilverZon weten te vinden en om advies vragen. Met Stip, Elan en de Donnerschoolscholen zijn er inmiddels concrete plannen voor verduurzaming. Investeringsvraagstukken worden concreter en de bestuurders hebben ook naar elkaar en naar de gemeente uitgesproken verduurzaming zeer serieus te nemen. HilverZon is in 2018 bovendien een samenwerking met Schooldakrevolutie (SDR) aangegaan. De gezamenlijke propositie voor Zon op Scholen richting scholen is hiermee versterkt.

3. Ontzorgingspropositie Zonne-energie op scholen

Ca. 15% van de Hilversumse scholen is over op zonnepanelen, een aantal scholen denkt erover na en een aantal scholen is nog niet zover. Er valt dus nog veel te winnen. HilverZon heeft in 2018 een sleutelrol gespeeld in het aanjagen van investeringen in zonne-energie op scholen en niet zonder succes. We zien een positieve flow ontstaan en er is nog veel te bereiken. HilverZon wil met haar partner SchoolDakRevolutie (SDR) en ondersteund door de gemeente in 2019 een daadwerkelijke schooldakrevolutie ontketen. Met een goede ontzorgingspropositie zowel in de voorbereidende fase als wel in de realisatie kunnen in 2019 veel meters worden gemaakt.

Deze propositie houdt in:

- Via SDR is er toegang tot een schooldakkaart waarop van alle scholen (ook die in Hilversum) in 1 overzicht terug te vinden is welke scholen wel en welke scholen nog geen zonnepanelen hebben.
- Met ondersteuning van de gemeente kan HilverZon de drempel verlagen om besturen te overtuigen ALLE geschikte schooldaken te gaan voorzien van zonnepanelen.
- HilverZon zal voor de scholen zonder zonnepanelen in samenwerking met SDR de analyses per schooldak en een bijbehorende investeringsberekening kunnen uitvoeren en de resultaten met de betreffende besturen bespreken.
- Voor de daken met potentie zal HilverZon in een vroegtijdig stadium vervolgens een dakconstructieberekening en advies over de status van het dakleer en onderlaag opvragen bij (lokale) specialisten
- Op basis van de investeringsanalyses, financieringsmogelijkheden en inzicht in dakconstructie en dakleer zal HilverZon de bestuurders een besluitstuk presenteren.

- SDR coördineert als onafhankelijke partij de realisatie van de zonne-energieopwekprojecten. Zij heeft een netwerk van zeer ervaren leveranciers. Scholen zullen kosten nemen voor het project (incl. projectbegeleiding).
- Na realisatie van het project kan de school via leveranciers, HilverZon en SDR blijvende ondersteuning verwachten voor technische ondersteuning, performance controle, onderhoud.

HilverZon en SDR kunnen dit realiseren. De kosten die HilverZon en SDR maken worden in de investeringssom meegenomen zodat een transparant overzicht ontstaat van alle kosten voor de scholen.

Scholen die hiervoor funding nodig hebben, kunnen aankloppen bij het duurzaamheidsfonds van de gemeente en het SDR-fonds.

De plannen worden nog voor het eind van 2018 met de Gemeente / HilverZon en SDR verder geconcretiseerd en uitgewerkt.

Wijkacties, markten, website etc.: communicatie als middel

Communicatie is geen doel op zich, maar wel een essentieel middel om de bewoners te bereiken. Inwoners worden op diverse manieren bereikt door HilverZon. Allereerst komt HilverZon met wijkacties: gericht op een afgebakende straat, buurt of wijk, in samenwerking met buurtbewoners. Daarnaast probeert HilverZon zo vaak mogelijk aanwezig te zijn op markten en evenementen om persoonlijk contact met inwoners te leggen. Ook wil HilverZon geregeld zichtbaar zijn in de openbare ruimte, met spandoeken, billboards en wat we verder bedenken.

Ook zal HilverZon verder gaan met het geven van voorlichting op scholen, VvE's en sportverenigingen.

In 2019 zal HilverZon meer gebruik maken van digitale marketing, waarbij de nieuwe stijl en de vernieuwde website (www.hilverzon.nu) een belangrijke rol gaat spelen. De nieuwe website draagt uit dat het ook leuk kan zijn om je bij een beweging als HilverZon aan te sluiten en is toegankelijker dan de oude versie.

Het aanbieden van zonnepanelen op collectieve daken is een succesvolle methode om inwoners direct te binden aan HilverZon en zal dan ook worden voortgezet.

Het gebruik van Facebook en Twitter wordt gecontinueerd.

Energiecoaches

In 2018 heeft HilverZon in samenwerking met coöperatie HOOM en stichting Energie Verbonden zo'n 10 energiecoaches opgeleid die inwoners op verzoek advies kunnen geven over maatregelen die ze kunnen nemen om hun huis te verduurzamen. De straat-ambassadeurs van onze partner de Stichting Hilversumse Meent gaan een soortgelijke rol spelen. Het aantal opgeleide energiecoaches wordt verder verhoogd en de regionale samenwerking gecontinueerd en versterkt.

Om te bevorderen dat de adviezen leiden tot concrete maatregelen, zal HilverZon samen met andere organisaties de expertise samenbrengen in een duurzaamheidsloket (zie hieronder). Tevens zal met het in gebruik nemen van Econobis het monitoringsysteem worden uitgebreid, zodat goed kan worden gemeten welke resultaten de adviezen hebben

opgeleverd. In 2018 is ervaring opgedaan met energiecoaches en de resultaten daarvan. Voor 2019 zal strakker geformuleerd worden wat de reikwijdte is van de adviezen van energiecoaches; wat kunnen inwoners er mee, wat zijn vervolgstappen en hoe kunnen zij daarbij begeleid worden. Ook wordt maandelijks een bijeenkomst met alle energiecoaches georganiseerd om ervaringen met elkaar te delen, en zo een leercirkel te creëren. HilverZon ziet de inzet van energiecoaches als een eerste stap in de keten van bewustwording naar geïmplementeerde maatregelen in het kader van de energietransitie. Bij de inzet van energiecoaches wordt nauw samengewerkt met de regio.

Duurzaamheidsloket

Een breed ontvangen signaal is dat inwoners wel willen verduurzamen, maar dat niet duidelijk is waar ze onafhankelijk en betrouwbaar advies kunnen krijgen over welke maatregelen in welke volgorde ze kunnen nemen. Het aanbod om langs te komen met een energiecoach, gecombineerd met een heldere website met tips, verwijzingen en de mogelijkheid om digitaal vragen te stellen en dit alles aangevuld een fysiek duurzaamheidsloket kan daarvoor een oplossing bieden. Ook andere gemeentes hebben daar ervaringen mee.

Het is niet de ambitie van HilverZon om op eigen kracht een eigen duurzaamheidsloket op te richten, maar wel om dit gezamenlijk vorm te geven met coöperaties in de regio, de gemeente en uitvoerders van isolatie-maatregelen. Onze kracht is daarbij het bereiken van de inwoners, opgeteld bij de opgebouwde praktijkkennis van onze energie-coaches en onze kennis van buurten en wijken.

2) Het realiseren van nieuwe collectieve projecten met zonnepanelen

Nieuwe zonnedaken

Een belangrijk middel om inwoners te betrekken bij de energietransitie is deelname aan zonnedaken van HilverZon. In 2017 en 2018 is het betrekken van de inwoners en de verkoop van zonnepanelen op collectieve daken hand in hand gegaan en succesvol gebleken.

Om dit te kunnen voortzetten is het vinden van nieuwe daken in 2019 een must. De gemeente heeft toegezegd te helpen bij het inventariseren van daken die geschikt zijn voor zonnepanelen.

Overwogen wordt om bedrijven die hun dak ter beschikking willen stellen een dakhuur per jaar te betalen (of op een andere manier baat te laten hebben van het beschikbaar stellen van het dak). Uiteraard moet dit wel passen in de business case van het betreffende dak. Onderzocht wordt om in samenwerking met een bank de zonnepanelen deels extern te financieren. Hierdoor wordt het ook voor inwoners met een smallere beurs mogelijk in te stappen, omdat de initiële investering omlaag kan.

Het realiseren van projecten bij scholen, VvE's en verenigingen vergt vaak een lange doorlooptijd vanwege de lange termijnplanning voor onderhoud of vernieuwing van een dak.

Ook aandacht voor VvE's en verenigingen

In 2017 en 2018 zijn vele contacten gelegd met VvE's en verenigingen en ook bedrijfsverenigingen. Voor VvE's is een model gevonden waarbij HilverZon de VvE, net als bij scholen, ontzorgt in de realisatie van zonnepanelen op VvE daken. Dit kan op basis van de Postcoderoosregeling, de salderingsregeling of de SDE regeling, afhankelijk van de individuele situatie.

De VvE is en blijft zelf juridisch en economisch eigenaar en HilverZon ondersteunt bij de installatie en exploitatie. Met reden: het werkt belemmerend als HilverZon eigenaar wordt van de panelen omdat alle leden van de VvE hiermee akkoord moeten gaan, alsmede eventuele kredietverstrekkers. Nog in 2018 zal er duidelijkheid ontstaan over dit model. De Belastingdienst is hier een belangrijke gesprekspartner.

Ook verenigingen weten HilverZon steeds beter te vinden als het gaat om zonnepanelen op hun daken. Er zijn nu al 3 concrete contacten waarbij VvE's (Banckertlaan, Oude-Amersfoortseweg, Zeshoven) gebruik willen maken van de diensten van HilverZon. Gezien de interesse van VvE's in duurzaamheid en de expertise van HilverZon op het vlak van zonne-energie is de verwachting dat dit aantal in 2019 sterk zal stijgen en wij zeker een vijftal VvE projecten kunnen realiseren en hiermee wordt de basis gelegd voor meer daken in 2020.

Hetzelfde geldt voor bedrijven. Doordat HilverZon steeds meer bekend staat als dé energie coöperatie van Hilversum, benaderen maatschappelijk betrokken bedrijven ons met het verzoek te komen praten over het leggen van panelen op hun daken.

3) Interne organisatie verder professionaliseren en uitbouwen

Juridische opsplitsing

De groei van HilverZon en met name de omvang van de in exploitatie genomen zonnedaken, de verschillende 'verdienmodellen' van de onderscheiden activiteiten en het minimaliseren van het financiële risico voor leden maken het noodzakelijk dat HilverZon wordt opgesplitst in een aantal juridische entiteiten. Deze ontwikkeling zien we bij meer groeiende coöperaties. Het gaat hierbij om de volgende entiteiten:

1. Beheer zonnedaken (vermoedelijk 2 of meer entiteiten)

Het gaat hier om daken waarvan de aangekochte zonnepanelen door participanten zelf zijn gefinancierd en die nu door HilverZon beheerd worden

Inmiddels gaat het om het beheer van zonnepanelen die op de balans staan voor een bedrag van ruim € 1 miljoen. Met deze afzonderlijke entiteiten wordt geborgd dat het beheer en onderhoud van de gerealiseerde panelen tot in de lengte der dagen verzorgd kan worden. Het zijn immers panelen aangekocht door leden. Bovendien wordt hiermee het financiële risico voor de leden beperkt, aangezien een eventueel tekort bij ander onderdelen van HilverZon niet ten laste kan komen van de deelnemers.

2. Beheer zonnedaken externe financiering

Bij deze entiteit gaat het om daken waarvan de aangekochte zonnepanelen deels met een externe financiering zijn gefinancierd.

Hier is de aanleiding voor een aparte entiteit dat externe financiers dit als voorwaarde stellen voor het beschikbaar stellen van hun financiering. De aflossingen van de externe financiering worden vanzelfsprekend ook in deze entiteit geadministreerd.

3. Nieuwe projecten

Voor elk project wordt een business case opgesteld, die in principe sluitend moet zijn, al dan niet met subsidie van een overheid. Zoals is erkend in onder meer het concept klimaatakkoord, zijn de aanloopkosten van postcoderoosprojecten dermate hoog, dat een bijdrage van de overheid noodzakelijk is. Het klimaatakkoord voorziet dan ook de oprichting van een fonds hiervoor. Onder project wordt elke activiteit bedoeld die uiteindelijk leidt tot een beheer van het resultaat van het project. Bijvoorbeeld het realiseren van postcoderoosprojecten leidt tot het beheer van zonnepanelen die door deelnemers zijn aangekocht.

4. De Beweging en de organisatie

Het in de breedste zin betrekken van inwoners, organisaties en bedrijven bij de energietransitie. Van bewustwording tot het actief duurzamer maken van woningen en maatschappelijk vastgoed.

Regionalisering

HilverZon is niet alleen actief in Hilversum, maar ook sterk betrokken bij de ontwikkeling van het regionale samenwerkingsverband. In 2019 zal deze samenwerking zich verder uitkristalliseren. In onze regio, inclusief in Hilversum zelf, zijn reeds diverse initiatieven gaande. Daarom willen we continu zoeken waar samenwerking een toegevoegde waarde voor ons kan hebben, ook in termen van efficiëntie, om met beperkte middelen samen met de andere lokale initiatieven de energietransitie vorm te geven. In eerste instantie vooral op het gebied van energiebesparing maar ook op het gebied van de warmtevoorziening, bij voorkeur binnen een regionaal energieloket. Inmiddels is er al veel voortgang gemaakt om te komen tot een of andere (juridische) vorm van regionale samenwerking. Mogelijkheden (ook qua inkomsten) die dat weer biedt zijn onder meer:

- * Shared service centre,
- * Regionale inzet projectleiders
- * Regionale inzet energiecoaches

Verder versterken coöperatie HilverZon door participatie van de leden

HilverZon is er voor en door bewoners, daarin ligt onze kracht. Vooral leden zijn onze ambassadeurs, vaak ook energiecoaches en steunpunten in wijken en buurten. Daarom willen we leden een actieve(re) rol laten spelen in de coöperatie. Deze rol zal in 2019 verder worden uitgebouwd door het actief betrekken van de projectraden bij de verdere ontwikkeling van HilverZon.

Organisatie HilverZon

De groei van HilverZon en de uitdagingen die het klimaatakkoord met zich meebrengt noodzaken tot een verdere professionalisering van de organisatie. Voor de continuïteit van de organisatie is een professionele, betaalde staf onontbeerlijk. Deze staf zal tenminste bestaan uit:

- * algemene coördinatie,
- * bureau coördinatie,
- * financiële administratie, en
- * communicatie/ marketing/ sales.

In 2018 zijn al stappen gezet om met name de financiële administratie qua bemensing op orde te brengen. In november 2018 is de algemene coördinatie van HilverZon qua bemensing ingevuld. Hiervoor is (financiële) continuïteit van het grootste belang. Aangezien HilverZon geen marktconforme salariering kan bieden, vergt het invullen van deze staf continue aandacht van het bestuur.

Het bestuur zelf bestaat op dit moment (november 2018) uit 4 leden, ondersteund door een drietal bestuursadviseurs. Wij hopen nog in 2018 het bestuur aan te vullen met een penningmeester, die verantwoordelijk zal zijn voor de financiële huishouding van de coöperatie en een bestuurslid verantwoordelijk voor communicatie. Wanneer deze functies vervuld zijn, kunnen de bestuurstaken in 2019 over de dan aanwezige 6 leden worden verdeeld. De hierboven aangegeven juridische opsplitsing van de organisatie zal ook de nodige aandacht en capaciteit van het bestuur vergen. Het bestuur wordt hierin bijgestaan door ter zake kundige vrijwilligers.

Commerciële partijen hebben verduurzaming al als groeimarkt ontdekt en kunnen het ons knap lastig gaan maken als we ons niet van hen kunnen onderscheiden. Maar HilverZon onderscheidt zich juist van hen door het in coöperatieverband betrekken van inwoners. HilverZon is immers voor en door de inwoners en heeft geen winstoogmerk. En dit is nu juist het punt waar gemeente (en andere overheden) en HilverZon elkaar kunnen vinden: het bewust maken van de noodzaak tot verduurzaming en dat in coöperatief verband ook zelf lokaal vormgeven en realiseren.

Begroting 2019

Zoals aangegeven zal HilverZon in de loop van 2019 voor elke juridische entiteit een aparte boekhouding inrichten met een eigen verlies- en winstrekening en een eigen balans. Daaruit vloeit voort dat er te zijner tijd voor elke juridische entiteit een aparte begroting wordt opgesteld.

Hieronder wordt per juridische entiteit kort aangegeven wat de begroting voor 2019 is. De financiële onderbouwing staat in bijlages 2 en 3.

1. *Beheer zonnedaken*

De inkomsten van de beheer entiteit bestaan uit de jaarlijkse beheerfee van € 8 per paneel. Op basis van het (verwachte) gerealiseerde aantal van 4200 zonnepanelen ultimo 2018 en het gemiddeld aantal nieuwe panelen in 2019, wordt de opbrengst geraamd op bijna € 41.600.

Verder bestaan de inkomsten uit de opbrengst per klant lid welke HilverZon ontvangt van onze energiemaatschappij om | nieuwe energie.

Hiermee wordt er naast de monitoring, externe onderhoudskosten, directe administratiekosten voor de deelnemers en klanten en de financiële administratie ook een deel van de kosten van HilverZon als overkoepelende organisatie gedekt. HilverZon rekent hiervoor een fee door aan de entiteit 'Beheer'.

Het resultaat van de entiteit is licht positief.

2. *Beheer zonnedaken externe financiering*

P.M. Hier zijn vooralsnog geen concrete plannen. Er zijn wel gesprekken gevoerd met de Triodos-bank die uitzicht geven op het ontwikkelen van concrete plannen in de loop van 2019.

3. *Nieuwe projecten*

In 2019 wordt voorzien dat er 2000 nieuwe panelen via postcoderoosprojecten worden gerealiseerd. Hierbij houdt HilverZon € 30 per paneel (2018: € 20) in voor interne project- en wervingskosten. Hiermee komen de inkomsten op € 60k.

De kosten bestaan uit kosten voor projectleiding, financiële administratie, handlingskosten (van aanmelding tot contract), marketing en een ook een deel van de kosten van HilverZon als overkoepelende organisatie. HilverZon rekent hiervoor een fee door aan de entiteit 'Nieuwe projecten'.

Het resultaat wordt geraamd op ruim € -40k. Hierin is nog geen rekening gehouden met een bijdrage van een overheid.

4. *De Beweging*

De directe opbrengsten van De Beweging voor bewoners bestaan uit de contributie voor het lidmaatschap van HilverZon: € 12 per lid per jaar. Hierdoor blijven de deze opbrengsten van de beweging beperkt.

De kosten van bestaan uit manuren voor begeleiding van energiecoaches, voorlichting en promotie, marketing en een ook een deel van de kosten van HilverZon als overkoepelende organisatie. HilverZon rekent hiervoor een fee door

aan de entiteit 'De Beweging'.

Het resultaat van De Beweging voor bewoners wordt geschat op € -78k.

De kosten van De Beweging voor scholen bestaan uit mensuren voor uitvoering van analyses (€ 15k) en kosten voor dak analyses door constructeurs en dakdekkers (€ 15k). De kosten voor de projecten die voortvloeien uit deze beweging worden gedragen door Scholen en VvE's zelf. Dit is een nieuwe activiteit, die ertoe leidt dat de totale financieringsbehoefte nauwelijks daalt ten opzichte van 2018. Zonder deze activiteit was de financieringsbehoefte uitgekomen op ongeveer 120k.

De baten laten zich uitdrukken in een forse CO2 besparing voor Hilversum en het creëren van de mogelijkheid tot lagere energiekosten voor VvE's en scholen.

Voor VvE's voorzien we dat we de begeleidingskosten (mensuren) vanuit de bestaande begroting kunnen financieren en deze kosten zijn dat ook niet apart opgenomen. Mocht dit succesvol zijn er meer VvE's melden zich om ondersteund te worden door HilverZon bij het verduurzamen van hun vastgoed, dan zullen wij naar additionele financieringsmogelijkheden moeten omzien.

Het uiteindelijke resultaat van de Beweging wordt geschat op € -78k (bewoners deel) + € -30k (scholen en VvE deel) = € -108k.

5. Samenvatting begroting 2019

Juridische entiteit	Baten	Kosten	Resultaat
Beheer zonnedaken	€ 54k	€ 54k	€ 0
Beheer daken externe financiering	PM	PM	PM
Nieuwe projecten	€ 60k	€ 101k	-/- € 41k
De Beweging	€ 8k	€ 116k	-/- € 108k
HilverZon totaal	€ 122k	€ 241k	-/- € 149k

Als jonge organisatie heeft HilverZon nog steeds start up kosten om de bedrijfsmatige kant (beheer en nieuwe projecten) renderend te krijgen. Dit mede omdat het realiseren van daken op scholen en VvE's een meerjarige doorlooptijd heeft. Voor het beheer lukt het om rond te komen, voor nieuwe projecten is er nog een slag te maken. Dit wordt enerzijds gedaan door in 2019 een hoger bedrag in te houden per paneel (€ 30 per paneel, in 2018 was dat € 20 per paneel, in 2020 wordt dat wat ons betreft € 40) en anderzijds door de projecten efficiënter te initiëren en te begeleiden. In 2018 hebben we een steile leercurve doorlopen en we durven te zeggen dat we als HilverZon landelijk een front runner zijn in het realiseren van postcodeoosprojecten.

Bij ongewijzigd beleid (maar dat is deze turbulente wereld van de energietransitie naïef om te veronderstellen), voorzien we een verdere afname van het financiële tekort naar minder

dan € 100.000. Dat zou betekenen dat de bijdrage van belanghebbende instanties aan HilverZon in minder dan 3 jaar zou kunnen afnemen van € 150.000 naar € 98.000.

Aan de andere kant moeten we ons realiseren dat de energietransitie pas net begonnen is; het is nog een lange weg te gaan tot een volledig energie neutrale samenleving. Als HilverZon zullen we graag hier onze rol hierin pakken en onze sterkte – het bereiken van inwoners – hierbij inzetten. Hier staan geen directe inkomsten tegenover, hetgeen betekent dat HilverZon in zekere mate gefinancierd zal moeten worden uit andere bronnen.

Toelichting bijlagen jaarplan

Voor een uitgebreide onderbouwing van de begroting van 2019 wordt verwezen naar de bijlages 1 t/m 6.

Bijlage 1

Hierin worden de in dit jaarplan besproken en toegelichte activiteiten van HilverZon zoveel mogelijk gekwantificeerd. Wat zijn de doelstellingen.

Bijlage 2

In deze bijlage worden de baten en kosten naar kostenplaats gepresenteerd. Hier worden voor 2019 drie scenario's gepresenteerd:

1. Blauw scenario: de fictieve begroting voor het geval we geen gemeentesubsidie meer zouden ontvangen en we terug moeten vallen op het alleen beheren van de bestaande projecten. Deze begroting toont aan dat HilverZon voor het exploiteren van de bestaande projecten niet afhankelijk is van subsidies.
2. Oranje scenario: de formele begroting zoals we deze willen voorleggen aan de ALV en de gemeente en die is gebaseerd op de activiteiten zoals gepresenteerd in dit jaarplan. Hierbij vragen we € 149.000 subsidie aan (bovenste regel).
3. Groene scenario: betreft de wensbegroting waarbij HilverZon nieuwe plannen ontwikkelt en daarvoor ook middelen ter beschikking krijgt. Denk aan het verder uitbouwen van een loketfunctie voor de particuliere woningeigenaren. Doordat we deze nieuwe activiteiten opzetten vanuit een bestaande organisatie kunnen we de overhead (o.a. extra coördinatie) beperken.

Waar we financieel gezien mikken op een *resultaat uit coöperatieve activiteiten* van ongeveer € 0,00 (na subsidie), zagen we in de jaarrekening 2017 dat daar een *boekhoudkundig* verlies ontstond van ruim € 28.000. In 2018 groeit dat boekhoudkundige verlies al op tot ongeveer € 75.000 en in 2019 vermoedelijk zelfs tot € 115.000. Niets om ons zorgen over te maken. Dit boekhoudkundige verlies bestaat uit 2 delen. Deel 1: de afschrijving op de investeringen. Deel 2: de door de coöperatie bij de projecten in rekening gebrachte kosten.

Bijlage 3

Zoals al toegelicht in het jaarplan, wil HilverZon zich juridisch opsplitsen in een aantal juridische entiteiten. In deze bijlage wordt de begroting opgesplitst naar rechtspersoon: beheer, nieuwe projecten en beweging. Hier wordt ook duidelijk dat beheer op eigen benen staat, zodat het risico voor participanten in zonnedaken geëlimineerd wordt.

Bijlage 4

Dit is een uitwerking van het blauwe scenario, als HilverZon geen subsidie meer zou krijgen. Hieruit blijkt dat het beheer van de bestaande panelen financieel gezond is.

Bijlage 5

Deze bijlage geeft een verdeling naar afdeling binnen het team. Dit wijkt af van de opstelling in bijlage 2 (de opstelling naar toekomstige rechtspersoon) waar de verdeling

plaatsvindt naar soort werkzaamheden. In dit stadium is er geen aansluiting nagestreefd tussen deze opstellingen. Dit wil zeggen dat nog niet is vastgelegd welke afdeling welke werkzaamheden gaat verrichten.

Bijlage 6

In deze bijlage worden grafisch de ontwikkelingen van 2016 t/m 2020 van een aantal kengetallen gepresenteerd:

- Aantal leden
- Contributie-inkomen
- Deelnemers om-energie
- Financieel voordeel HilverZon uit samenwerking met om energie
- Aantal participaties postcoderoos projecten
- Financieel voordeel uit HilverZon uit postcoderoos projecten

Verder is er een grafiek opgenomen dat laat zien hoe een euro subsidie rendeert in duurzaamheidsinvesteringen.

Bijlage 1 Doelstellingen 2019

	Activiteiten HilverZon 2019	Omschrijving	Doelstelling 2019
1	Collectieve opwekprojecten		
1.1	Grote PCR projecten (> 400 zonnepanelen)	Werving, installatie en verkoop zonnepanelen	2000 panelen
1.2	Scholen (kleine projecten SDE, PCR en begeleiding)	Schooldaken in samenwerking met SDR	15 schooldaken
1.3	Verenigingen/kantines (kleine projecten SDE, PCR en begeleiding)	Verenigingen/ ondersteunen bij realisatie zonnedaken	minimaal 2 daken
1.4	VvE's ondersteunen bij verduurzaming	VvE's ondersteunen bij realisatie zonnedaken	5 VvE daken
1.5	Aantal panelen op scholen, VvE's en ander maatschappelijk vastgoed	Totaal van 1.2, 1.3 en 1.4	2000 panelen
1.6	Model met externe financiering (lagere investering voor de deelnemers)	Uitwerking model met Triodosbank	minimaal 1 PCR project met (gedeeltelijke) externe financiering
	<i>Totaal collectieve opwekprojecten</i>		2000 nieuwe participaties 2000 panelen in exploitatie 8000 panelen in beheer 750 bewoners/huishoudens

	Activiteiten HilverZon 2019	Omschrijving	Doelstelling 2019
2	Burgers en organisaties betrekken bij verduurzaming samenleving		
2.0	Vaste ondersteuning part. woningeigenaren bij EB i.s.m. regio Gooi en Vechtstreek en Hoom: doel realisatie digitaal en fysiek centrum (regionaal energieloket)	Door middel van een (regionaal) energieloket informeren van woningeigenaren	400 bereikte woningeigenaren
2.1	Inzet energie coaches	Verstrekken adviezen t.b.v. energiebesparing	200 energiecoach-rapporten en eur 500.000 aan genomen maatregelen
2.2	Part. woningeigenaren aanzetten tot EB maatregelen	d.m.v. 10 wijkacties/energiemarkten	Onderdeel van 2.0
2.3	Op wijkniveau activeren en samenbrengen van bewoners	Opzetten en ondersteunen samenwerkingsverbanden verduurzaming	10 wijkkrachtgroepen (of andere samenwerkingsverbanden van inwoners in Hilversum)
2.4	Uitrol energie-ambassadeursnetwerk	werven ambassadeurs en energiecoaches	25 ambassadeurs / energiecoaches
2.5	HilverZon leden betrekken bij duurzaamheidsthema's (bijv. energietransitie) en leeromgeving verduurzaming/energietransitie	werven van leden om (als vrijwilliger) de HilverZon boodschap uit te dragen	50 actieve leden
2.6	Organiseren informatie bijeenkomsten, zoals bijeenkomst 'wat betekent de energie-transitie voor jou' of een HilverZon-university-bijeenkomst	bijeenkomsten om bewoners te informeren en activeren	8 bijeenkomsten
2.7	Zonne-energie op scholen	Zonne-energie lessen op basisscholen	30 lessen op 15-20 scholen 3 energie-opwekprojecten op scholen

	Activiteiten HilverZon 2019	Omschrijving	Doelstelling 2019
2.8	Levering om energie (kickback)	Werving klantleden om	eind 2019 in totaal 500 huishoudens in Hilversum klantlid van om
2.9	Ondersteunen paneel-op-huurdak project met een woningbouwcoöperatie	Realiseren zonnepanelen op huurhuizen	1 woningbouwcoöperatie zonnedak

Bijlage 2 begroting HilverZon 2019 – naar kostensoort –

BEGROTING HILVERZON 2019 - naar kostensoort								
Exploitatie 2018 en begroting 2018, 2019			SPECIFICATIE KOSTEN x € 1.000					
BATEN	begroting	herziening (jan 2019)	Realisatie	Prognose	Begroting	Begroting	Begr met	
	2018	2018	t/m aug 2018	t/m dec. 2018	2019	2019	2019	
					-A-	-A-	-A-	
Subsidie Gemeente	150,0	150,0	100,0	150,0	0,0	-8- 149,0	149,0	149,0
Ledencontributie (particulier & zakelijk)	6,0	6,0	4,4	5,5	6,1	8,0	8,0	8,0
Kick back fee - om	11,0	8,8	3,2	7,8	9,1	12,6	12,6	12,6
Doorbelasting aan PCR-projecten	40,0	50,0	29,8	53,9	0,0	-6- 40,0	40,0	40,0
Subsidie projecten/ verkoop stroom	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Adviesing van projecten	20,0	12,8	0,0	12,8	0,0	20,0	40,0	40,0
verkoop stroom en andere opbrengsten deelnemers	n.v.t.	n.v.t.	p.m.	n.v.t.	p.m.	-7- p.m.	p.m.	p.m.
Omzet beheer	24,0	21,0	12,3	21,8	33,6	41,6	41,6	41,6
Coaches & besparing / overige projectinkomsten	5,0	0,0		0,0	0,0	-6- 0,0	20,0	20,0
Rente en overige inkomsten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAAL BATEN	276,0	248,6	149,7	251,8	48,8	271,2	311,2	
LASTEN	begroting	herziening (jan 2019)	Realisatie	Prognose	Begroting	Begroting	Begr met	
	2018	2018	t/m aug 2018	t/m dec. 2018	2019	2019	2019	
<u>Huisvestingskosten</u>								
Huur	12,0	12,0	8,8	13,0	2,4	14,0	17,0	
Totaal huisvestingskosten	12,0	12,0	8,8	13,0	2,4	14,0	17,0	
<u>Kantoorkosten</u>								
Kantoorartikelen, papier, drukwerk	3,0	2,5	1,1	2,5	0,6	3,0	4,0	
Automatisering (onderhoud etc.)	5,0	5,0	2,9	5,0	2,0	5,0	5,0	
Totaal kantoorkosten	8,0	7,5	4,0	7,5	2,6	8,0	9,0	
<u>Organisatiekosten</u>								
Inhuur medewerkers	47,5	56,3	36,6	60,8	16,2	-P- 51,0	52,9	
Vrijwilligersvergoeding	7,5	7,5	3,4	7,5	3,0	7,5	7,5	
Reiskosten / onkosten vergoeding / verteer	1,0	1,0	0,1	1,0	0,0	1,0	1,0	
Algemene kosten/ verzekeringen	5,0	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	
Projectkosten (verzekeringen/ onderhoud)	12,0	10,1	3,4	6,1	13,4	-1- 15,0	15,0	
Administratiekosten	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kosten accountant	4,5	4,5	1,4	3,5	3,0	-2- 6,0	7,0	
Kosten notaris/ juridisch advies	3,0	3,0	1,2	2,0	0,0	-3- 5,0	8,0	
Exploitatiekosten (wanbetalers)	4,0	3,5	1,3	3,5	2,0	-4- 4,0	4,0	
Overig+rente- en bankkosten	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Totaal organisatiekosten	84,5	87,9	50,2	86,4	39,6	91,5	97,4	
Totaal 'vaste' lasten	104,5	107,4	63,0	106,9	44,6	113,5	123,4	
<u>Projectkosten/ zonneparkfabrieken</u>								
Inhuur medewerkers	104,5	86,5	74,9	100,2	0,0	-P- 96,6	123,1	
Marketing, communicatie, promotie	31,0	35,5	21,2	33,5	0,0	36,0	36,0	
Kosten installatie / aansluitingen	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,0	15,0	
Totaal projectkosten/ zonneparkfabrieken	160,5	122,0	96,1	133,7	0,0	147,6	174,1	
Voorziening groot onderhoud (omvormers)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Reservering continuïteit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Onvoorzien	8,0	19,2	0,0	11,1	4,2	10,1	13,7	
TOTAAL LASTEN	273,0	248,6	159,1	251,7	48,8	271,2	311,2	
RESULTAAT COOPERATIEVE ACTIV.	3,0	0,0	(9,4)	0,0	-B- 0,0	0,0	0,0	
LASTEN	begroting	herziening (jan 2019)	Realisatie	Prognose	Begroting	Begroting	Begr met	
	2018	2018	t/m aug 2018	t/m dec. 2018	2019	2019	2019	
Afschrijvingskosten	0,0	0,0	(26,9)	(30,0)	-B- (71,0)	-5- (75,0)	(75,0)	
Correctie doorbelasting aan projecten	(40,0)	(50,0)	(29,8)	(53,9)	-B- 0,0	-6- (40,0)	(40,0)	
Correctie opbrengsten deelnemers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	-7- p.m.	p.m.	p.m.	
RESULTAAT METHODE JAARREKENING	(37,0)	(50,0)	(66,1)	(83,8)	-B- (71,0)	(115,0)	(115,0)	

Toelichting begroting HilverZon 2019 – naar kostensoort -

ALGEMEEN	We presenteren 3 scenario's waarbij de middelste (de oranje kolom) de begroting is.									
-A- blauwe kolom	De eerste begroting (Blauwe kolom, Begroting beheer 2019) betreft de fictieve begroting voor het geval we geen gemeente-subsidie meer zouden ontvangen en we terug moeten vallen op alleen het beheren van de bestaande projecten. Voor ons toont deze begroting (opnieuw) aan dat HilverZon voor het exploiteren van de bestaande projecten niet afhankelijk is van subsidies. Met andere woorden: de subsidies die we krijgen besteden we volledig aan onze projecten en 'de beweging'.									
oranje kolom	De middelste begroting (Oranje kolom, Begroting basis 2019) betreft de formele begroting zoals we deze willen voorleggen aan de ALV. Deze is op hoofdlijnen gelijk aan de in september bij de gemeente ingediende voorlopige begroting voor het voortzetten van onze activiteiten zoals we dat in 2018 in beweging hebben gezet. Hierbij vragen we eur 149.000 subsidie aan. Op deze begroting is het jaarplan gebaseerd en bevat oa onze activiteiten om de verduurzamingsbeweging in Hilversum in beweging tot stand te brengen, middelen om in 2019 opnieuw 2000 panelen - en dekking voor het opleiden en begeleiden van energiecoaches. Aan deze begroting is op het laatste moment het Scholenplan toegevoegd. Deze begroting is exclusief nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwe plannen die op dit moment nog niet ver genoeg uitgekristaliseerd zijn om opgenomen te worden in de begroting.									
groene kolom	Het rechter scenario (Groene kolom, Begr met schil) betreft de wensbegroting waarbij HilverZon nieuwe plannen ontwikkelt en daarvoor ook middelen ter beschikking krijgt. Denk aan het verder uitbouwen van een loket-functie voor de particulieren woningeigenaren. Doordat we deze nieuwe activiteiten opzetten vanuit een bestaande organisatie kunnen we de overhead (oa extra coördinatie) beperken.									
-B-	Waar we financieel gezien mikken op een resultaat uit coöperatieve activiteiten van ongeveer eur 0,00 (nihil), zagen we in de jaarrekening 2017 dat daar een boekhoudkundig verlies ontstond van ruim eur 28.000. In 2018 groeit dat boekhoudkundige verlies al tot ongeveer eur 75.000 en in 2019 vermoedelijk zelfs tot eur 115.000. Niets om ons zorgen over te maken, maar het zijn wel forse bedragen. Dit boekhoudkundige verlies bestaat uit 2 delen. Deel 1: de afschrijving op de investeringen. Deel 2: de door de coöperatie bij de projecten in rekening gebrachte kosten.									
-1-	De projectkosten zijn ongeveer 40% van de beheerinkomsten en bestaan vooral uit de verzekeringskosten en de schoonmaakkosten voor de panelen.									
-2-	De accountantskosten nemen toe, zeker bij de opsplitsing in meerdere entiteiten.									
-3-	Ook de juridische kosten zullen in 2019 hoger zijn door de opsplitsing in meerdere entiteiten.									
-4-	De reservering voor wanbetalers is tot nog toe bewust ruim genomen. Het ziet er naar uit dat we deze reservering fors kunnen gaan verlagen. Daar is inmiddels enigszins rekenig mee gehouden, wellicht dat we in de loop van 2019 deze post verder kunnen verlagen.									
-5-	De te verwachten afschrijvingen komen vooral voort uit al gedane investeringen. Die zullen oplopen wanneer we meer projecten realiseren.									
-6-	De inkomsten uit projecten valt in meerdere delen uiteen. De kosten die wij in rekening brengen bij de aanleg van nieuwe postcoderoos-daken tellen formeel niet mee als omzet en moeten daarom gecorrigeerd worden. Inkomsten die wij genereren door projecten voor derden uit te voeren tellen gewoon mee als omzet. Deze heb ik opgevoerd onder de titel 'Coaches & besparing / overige projectinkomsten'.									
-7-	De 'correctie opbrengsten deelnemers' staat vooralsnog als p.m. post in de rapportage. De inkomsten zijn geschoond voor deze correctie, maar we hebben nog geen goede berekening voor het totaalbedrag wat nog uitgekeerd moet worden. Tzt zou hier een bedrag opgenomen kunnen worden bij de inkomsten met een correctie hierop onderaan de rapportage.									
-8-	Dit betreft een subsidie-aanraag inclusief een op het laatste moment toegevoegd 'scholenplan' van eur 30.000. Zonder dit plan was de subsidie-aanvraag afgebouwd tot eur 119.000.									
-P-	Een overzicht van de personeelskosten naar functie staat in bijlage 5. Hier ook de verdeling over organisatie-kosten en project-kosten.									

Bijlage 3 Begroting 2019 HilverZon naar toekomstige rechtspersoon > beheer / projecten / beweging

[illegible]

Bijlage 4 Begroting 2019 HilverZon alleen Beheer

(berekening blauwe kolom begroting 2019)

		HilverZon		ALLEEN BEHEER		alleen beheren bestaande zonnedaken
inflatie	0%	Uitgangspunten				
				2018	2019	2020
		aantal projectleden		420	420	420
		aantal klantleden		80	70	60
		andere leden		30	20	10
		stand participaties 31/12		4.200	4.200	4.200
		nieuw PCR/VVE/SDE		-	-	-
		stand 31/12		4.200	4.200	4.200
		opbrengst lidmaatschap		12,00	12,00	12,00
		opbrengsten p. klant & projectlid OM		20,00	20,00	20,00
		opbrengsten p. klantlid OM		50,00	50,00	50,00
		opbrengsten p.paneel beheer		8,00	8,00	8,00
		P&L (in €)				
		opbrengsten beheer			33.600	33.600
% lid van om	66,67%	opbrengsten OM			9.100	8.600
		opbrengst lidmaatschap			6.120	5.880
		totaal opbrengsten			48.820	48.080
		mensuren monitoring			1.920	1.984
		externe kosten beheer			13.440	13.440
		mensuren admin plus reporting			3.600	3.720
		mensuren admin leden			1.380	1.426
		mensuren beheer part. en pr. raad			3.840	3.968
		onvoorzien			4.180	4.180
		kosten Hilverzon (overhead)			20.460	19.362
		totaal kosten			48.820	48.080
		resultaat			0	0
		monitoring (grotendeels onder externe kosten beheer)			1 dag per project p.j.	
		extern kosten beheer: verzekering, inspectie en schoon maken			40% van de beheerfee	
		administratie projecten en reporting			15 u per project p.j.	
		administratie leden			1 u per week	
		beheer participanten en coördinatie projectraad			2 dgn per project p.j	
		mensuren a 30 euro in 2019 en 31 euro in 2020				
				2018	2019	2020
		aantal projecten per 31/12		8	8	8
		kosten Hilverzon: kantoor, ICT, inventaris, accountant, verzekering				
		huisvesting: geen eigen ruimte meer, maar ergens bij in tegen klein deel huurkosten				

Bijlage 5 Overzicht personeels/salaris-kosten HilverZon

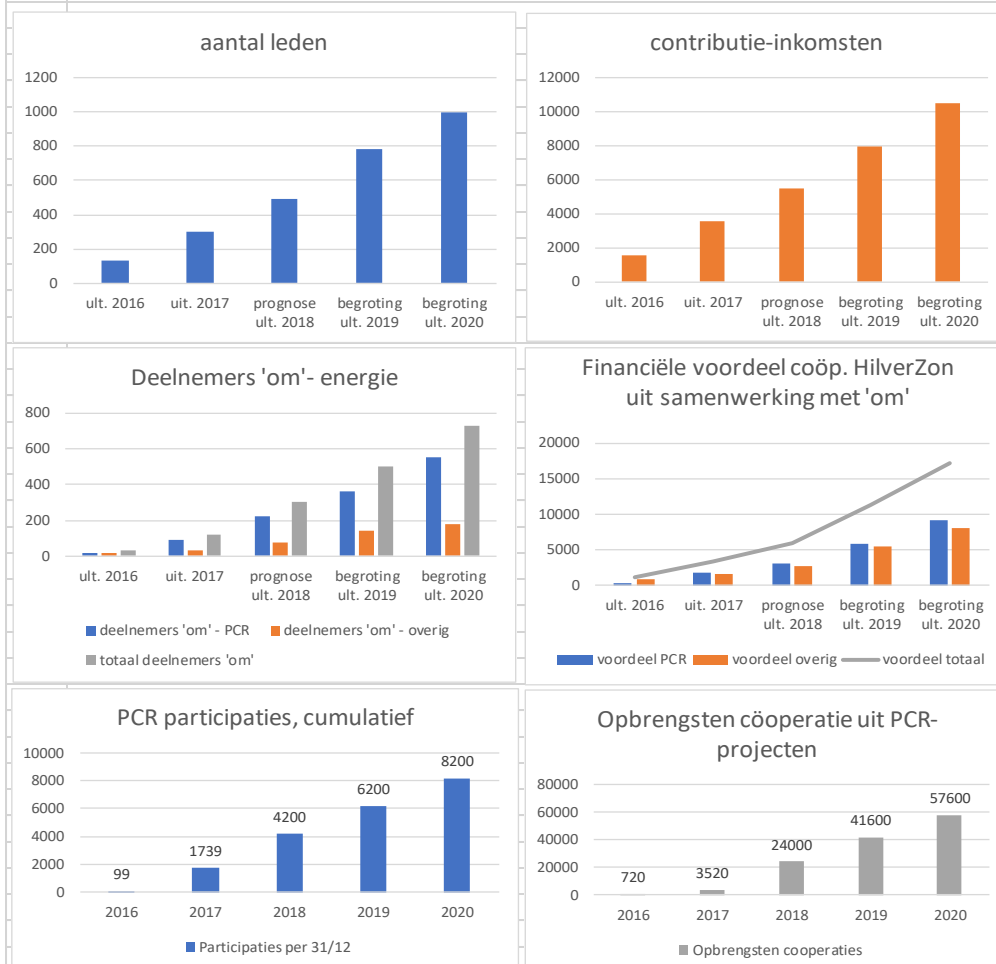
Overzicht personeels/salaris-kosten HilverZon - 2017, 2018 en 2019																	
Salariskosten 2018	2017	2018	Projectie	Begroting basis	Begr met schil		Begroting basis 2019 - uitsplitsing					Begroting met schil 2019 - uitsplitsing					
							tm aug	2018	2019	2019	% project	% organi- satie	EUR project	EUR organi- satie	vrijw.verg.	% project	% organi- satie
Bureau/Admin	31.851	27.865	42.385	39.800	39.800	div		50,0%	50,0%	19.900	19.900		50,0%	50,0%	19.900	19.900	
Boekhouding/control	18.450	12.840	23.720	24.100	24.100	zzp		35,0%	65,0%	8.435	15.665		35,0%	65,0%	8.435	15.665	
Communicatie	13.485	9.970	13.810	16.200	19.080	zzp		80,0%	20,0%	12.960	3.240		80,0%	20,0%	15.264	3.816	
Coördinator	26.700	17.736	25.416	24.300	27.000	zzp		50,0%	50,0%	12.150	12.150		50,0%	50,0%	13.500	13.500	
Projecten	42.330	43.144	54.664	43.200	66.000	zzp		100,0%	0,0%	43.200	0		100,0%	0,0%	66.000	0	
Vrijwilligers/Overig	-8.450	3.389	7.500	7.500	7.500	div				0	0	7.500			0	0	7.500
									EUR project	EUR organi- satie				EUR project	EUR organi- satie		
Totaal	124.366	114.944	167.494	155.100	183.480			totaal (*1000)	96,6	51,0	7,50		totaal (*1000)	123,1	52,9	7,50	
	-0	0	0	0	0					Totaal	155,100				Totaal	183,480	
			Tarief	30,00													
Toelichting																	
De verdeling hierboven is naar afdeling binnen het team. Dit wijkt af van de opstelling in bijlage 3 (de opstelling naar toekomstige rechtspersoon) waar de verdeling plaatsvindt naar soort werkzaamheden. In dit stadium is er geen aansluiting nagestreeft tussen deze opstellingen. Dit wil zeggen dat nog niet is vastgelegd welke afdeling welke werkzaamheden gaat verrichten.																	

Bijlage 6 Kengetallen en grafieken leden, contributie en 'om'

Bij het opstarten van een nieuw dak nemen onze inkomsten en kosten toe. Hier zit ook een verdienmodel achter.

Bij het opstellen van de begroting voor 2019 is uitgegaan van:

- het aantal leden per 31 oktober 2018 van 430 (van 300 per 1/1/18 naar ± 490 per 31/12/18). Doel 31/12/19 = 780 leden
- een aantal deelnemers aan 'om' van 226 per 31/10/18 (± 260 per 31/12/18). Doel 31/12/19 = 530 klanten
- het aantal actieve participaties doorstijgt naar ruim 4.000 eind 2018. Doel 31/12/19 = 6.200 participaties

Buiten de contributie, de 'kickback' vanuit 'om' en de opbrengsten vanuit de participaties kent HilverZon nog een stukje dekking uit de inleg in participaties. In 2017 heeft het bestuur besloten dat aan iedere gerealiseerde participatie een bedrag van eur 10,- in rekening gebracht wordt ter dekking van de project- en wervingskosten, en dan met name de marketing- en saleskosten die door HilverZon gemaakt worden. Hierdoor kreeg HilverZon meer financiële armslag en kon er extra geld besteed worden aan marketing.

In 2018 hebben we deze fee verdubbeld, en voor 2019 stellen we een verdere verhoging voor tot eur 30 per participatie. Voor de nabije toekomst verwachten we verder dat de inkomsten kunnen stijgen door extra dienstverlening aan te bieden aan bedrijven, scholen en VvE's, en wellicht een inkomstenstijging door nieuwe dienstverlening aan leden. Denk hierbij aan de collectieve inkoop van specifieke verduurzamingsmaatregelen, of bijvoorbeeld verzekeringen. Dit laatste gaan we natuurlijk pas doen wanneer hier voor zowel de leden als voor de coöperatie sprake is van een win-win situatie en het niet tot extra risico's leidt voor de coöperatie.

Naast bovenstaande aantallen is er nog een additionele ontwikkeling welke buiten de begroting gehouden is aangezien de uitvoering hiervan zichzelf moet financieren en moeilijk vooraf te kwantificeren is. Dit gaat om de regionalisering en de eventuele ontwikkeling van een Shared Service Centre.

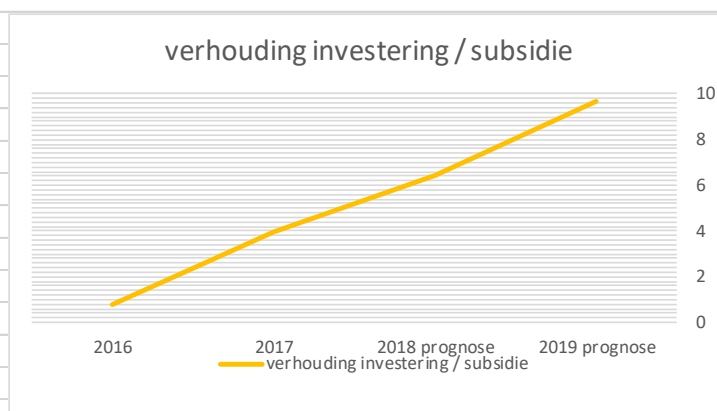
Deze ontwikkelingen laten we op dit moment buiten beschouwing aangezien ze slechts plaats zullen vinden wanneer dit kosten-neutraal uitgevoerd kan worden.

Verhouding investering door burgers vs de door de gemeente subsidie

Hierbij vooraf de duidelijke vermelding dat wij de gemeentesubsidie vrijwel alleen besteden aan werkzaamheden die pas op de lange termijn tot tastbare resultaten zullen leiden. Denk aan publieksvoorlichting, energielessen op scholen, gesprekken van energie-coaches, gesprekken met VvE's over verduurzaming en nieuwe daken met zonnepanelen (doorlooptijd vaak 2 jaar of langer), etc.

Een afnemend percentage van de subsidie wordt besteed aan het opzetten van postcoderoosdaken en het werven van deelnemers. Dit bekostigen we immers uit fee welke we aan de participaties in rekening brengen. Onderstaande cijfers zijn dus behoudend aangezien hierin enerzijds alle kosten meegenomen worden en anderzijds alleen de harde opbrengsten. De kilo's 'beweging' (zo noemen we dat intern) drukken hier dus het zichtbare rendement.

We hebben voor het eerst een bedrag mee durven nemen voor de investeringen door particulieren in isolatie van hun eigen huis. Dit n.a.v. onze activiteiten zoals bijvoorbeeld de energie-coach-gesprekken. In 2018 houden we zo'n 100 van dit soort gesprekken, en na analyse van de terugkoppeling door de deelnemers hebben we berekend dat deelnemers gemiddelde minimaal eur 2.500 besteden aan isolerende maatregelen. 100 gesprekken met eur 2.500 aan maatregelen geeft een besteding op jaarbasis van eur 250.000 in 2018, en een verdubbeling van dit bedrag in 2019.

Verhouding investeringen gemeente vs investeringen inwoners

	2016	2017	2018	2019
			prognose	prognose
subsidie	150.000	150.000	150.000	119.000
investeringen PCR	30.000	533.000	715.000	650.000
overige investeringen panelen	90.000	55.800	p.m.	p.m.
overige investeringen isolatie	p.m.	p.m.	250.000	500.000
investeringen totaal	120.000	588.800	965.000	1.150.000
verhouding investering / subsidie	80%	393%	643%	966%
	2016	2017	2018 prog.	2019 prog.
opbrengsten uit PCR-projecten			129800	177000